

UDVALGET FOR VIDENSKAB OG TEKNOLOGI

INTERN NOTE

UDDRAG FRA EU-KONSULENTENS KOMMENTEREDE
DAGSORDEN FOR MØDET I EUROPAUDVALGET FREDAG DEN 28.
NOVEMBER 2008

FOLKETINGET

Nedenfor gennemgås de punkter på Europaudvalgets dagsorden for mødet fredag den 28. november 2008, som hører under **udvalget for videnskab og teknologi's** arbejdsområde.

25. november 2008

Punkterne vedrører følgende rådsmøde:

- Rådsmøde nr. 2910 (konkurrenceevne) den 1.-2. december 2008

Punkt 13 om EF-rammebestemmelser for en europæisk forskningsinfrastruktur forelægges til **forhandlingsoplæg**

Alle punkter forelægges til orientering.

10. Ljubljana-processen - vedtagelse af "Vision 2020" for det europæiske forskningsrum

- *Vedtagelse af rådskonklusioner*

Etableringen af et fælles europæisk forskningsrum med fri bevægelighed for viden, ideer, forskere og studerende på tværs af landegrænser har været drøftet i Rådet flere gange i løbet af det seneste år.

På mødet den 29.-30. maj 2008 fik Rådet sat skub i såkaldte "Ljubljana-proces", som har til formål at fastlægge en "fælles vision for Det Europæiske Forskningsrum" (ERA) samt principper for styringen og organiseringen heraf.

Der er fremlagt en vision for 2020, som bl.a. indeholder følgende elementer:

- Fri bevægelighed for viden med fremragende uddannelsesmuligheder og attraktive karriereudsigter for forskere.
- Moderne universiteter og forskningsinstitutioner med globalt konkurrencedygtige spydspidser og netværk, der udfører fremragende forskning og udvikling.
- Optimale forhold for offentlige og private aktører for så vidt angår a) investeringer i forskning og udnyttelse af forskningsresultater, b) adgang til forskningsinfrastruktur i verdensklasse, c) deltagelse i åbne og

koordinerede forskningsprogrammer, d) videndeling og udnyttelse på tværs af sektorer og landegrænser, e) samarbejde med partnere uden for EU.

- Løsning af store samfundsmæssige udfordringer gennem forsknings- og udviklingsaktiviteter.

Det franske formandskab har fremlagt udkast til rådskonklusioner, som bl.a.:

- **understreger**, at samarbejdet omkring det europæiske forskningsrum sker på frivillig basis
- **opfordrer** medlemsstaterne og Kommissionen til at udbrede kendskabet til visionen til alle interessenter og samfundet som sådan med henblik på hurtigt at kunne fokusere initiativer
- **opfordrer** medlemsstaterne og Kommissionen til at tage visionen med i overvejelserne omkring "post Lissabon strategi 2010".
- **inviterer** Kommissionen til at foreslå et begrænset antal indikatorer med henblik på at monitorere fremskridt.

Visionen har været i **høring**. **Aalborg Universitet** finder ikke, at udkastet adresserer de problemer, som EU/ERA har. Visionen skulle gøre forbindelsen mellem excellent forskning og værdikæden fra innovation til kommercialisering mere klar. **Det Frie Forskningsråd (DFF)** mener, at udkastet til vision har en helt dominerende vægtning af strategisk forskning og derved mangler anerkendelse af vigtigheden af forskerinitierede initiativer. DFF advarer imod, at der foretages en for ensidig vægtning af det strategiske perspektiv på bekostning af den forskerinitierede forskning. Konkret fremgår det af visionen, at selv universiteterne skal geares til det strategiske samarbejde, mens deres helt afgørende og nødvendige funktion som rugekasse for den frie – og den strategiske – forskning ikke nævnes.

Regeringen hilser "Ljubljana-processen" velkommen, og hilser den fortsatte drøftelse af visionen samt organiseringen og forvaltningen af ERA velkommen. I den forbindelse finder regeringen, at der bør arbejdes på at tilvejebringe en nærmere afklaring af processen, herunder om dens nærmere indhold og milepæle. Regeringen vil arbejde for at fastholde en simpel og effektiv struktur for organisering og forvaltning af ERA og for, at et strategisk fokus ikke tilsidesætter forskningsinstitutionernes autonomi.

Sagen blev forelagt **Europaudvalget** den 23. maj 2008.

11. Meddelelse om fælles programlægning af forskningsindsatsen - KOM (2008) 468

- *Vedtagelse af rådskonklusioner*

Formandskabet ventes på rådsmødet den 1.-2. december at lægge op til vedtagelse af rådskonklusioner om Kommissionens meddelelse om fælles programmering af forskningsindsatsen.

Formålet med meddelelsen er at styrke den offentligt finansierede forskning i EU gennem øget programkoordinering og samarbejde, så der kan opnås en mere effektiv udnyttelse af de offentlige midler med henblik på at undgå fragmentering og dobbeltarbejde.

Kommissionen fastlægger i meddelelsen, hvordan de fælles programmer inden for et antal områder skal defineres, implementeres og evalueres, samt hvilke rammebetingelser, der skal være opfyldt før processen indledes.

Meddelelsen **opstiller følgende kriterier**, der skal være styrende for udvælgelsen af de specifikke områder for de fælles programmer:

- der skal være tale om fælleseuropæiske/ globale socioøkonomiske eller miljømæssige udfordringer
- offentligt finansieret forskning skal være centralt for de pågældende områder
- områderne skal tilføres betydelig merværdi gennem fælles programmer, dvs. der skal være behov for offentlig finansieret forskning, der i størrelse og omfang ligger ud over, hvad individuelle medlemsstater kan honorere
- inden for et givent område, skal fælles programmer bidrage til at overvinde fragmentering og dobbeltarbejde inden for offentlig finansieret forskning. Desuden skal fælles programmer bidrage til mere effektiv udnyttelse af offentlige midler
- fælles programmer skal involvere centrale, offentlige initiativer inden for et givent område, og de skal baseres på fuld opbakning og engagement fra de deltagende medlemslande.

Kommissionen indstiller på denne baggrund, at Rådet **inden udgangen af 2008 godkender konceptet og målsætningerne** for fælles programmer for forskning. Kommissionen anmoder ligeledes Rådet om at bede regeringerne indstille højtstående repræsentanter, der i **sommeren 2009 kan identificere og motivere specifikke områder** for fælles forskningsprogrammer.

Formandskabet har fremlagt et udkast til rådskonklusioner, som støtter initiativet og fremhæver betydningen af EU-landenes opbakning, og som understreger behovet for øget samarbejde og bedre koordination mellem landene både videnskabeligt og finansielt. Der foreslås nedsat et midlertidigt udvalg bestående af højtstående repræsentanter. De identificerede forslag til indsatsområder vil herefter skulle forelægges Rådet til endelig udvælgelse og godkendelse i september 2009.

Forslaget har været i **høring**. **Det Frie Forskningsråd** (DFF) finder bl.a., at konceptet er meget løst beskrevet, og savner noget mere konkret. Rådet finder, at udvælgelsen af de fælles programmer og kriterier herfor bør ske på et tværfagligt grundlag, der sikrer inddragelse af alle relevante videnskabelige områder. DFF understreger behovet for mere fleksible støtteformer og for enklere og mere gennemsigtige ansøgningsprocedurer. Endelig er DFF ikke enig i, at fælles programlægning vil kunne bidrage til at nedbringe omkostningerne ved programadministrationen. **Det Strategiske Forskningsråd (DSF)** er positiv over for Kommissionens initiativ og mener, at EU-landene ville blive tilskyndet til at indgå i samarbejdet, hvis Kommissionen deltog økonomisk i samarbejdet.

Regeringen ser umiddelbart positivt på forslaget, og lægger bl.a. vægt på en transparent identifikationsproces og en fleksibel og realistisk tidsplan.

Sagen har ikke tidligere været forelagt **Europaudvalget**.

12. En strategisk ramme for Europas internationale samarbejde om videnskab og teknologi - KOM (2008) 588

- *Præsentation ved Kommissionen*
- *Orienterende debat*

Forskningsministrene ventes på rådsmødet den 1.-2. december at vedtage rådskonklusioner om Kommissionens meddelelse om en strategisk ramme for Europa's internationale samarbejde om videnskab og teknologi.

Meddelelsen blev fremlagt den 24. september 2008 og lægger op til at støtte EU's forskningssamarbejde med omverdenen. Meddelelsen indgår i initiativet om Det Europæiske Forskningsrum (ERA).

I meddelelsen **præsenteres fem kerneprincipper**, som skal være bærende for den strategiske europæiske ramme for internationalt samarbejde:

- Udvide og åbne ERA for omverdenen
- Sikre sammenhæng mellem politikker og komplementaritet mellem programmer
- Støtte strategisk samarbejde med tredjelande
- Udvikle Europa som en attraktiv forskningspartner
- Skabe resultatorienterede partnerskaber om regulering af informationssamfundet

Meddelelsen indeholder derudover forslag til, hvordan samarbejdsinstrumenterne med strategiske partnere kan forbedres og om samarbejdet mellem EU og medlemsstaterne. Endvidere foreslås en række

retningslinjer for aktioner, som bør implementeres på EU- og nationalt niveau i tæt samarbejde med tredjelændene.

Det franske EU-formandskab har fremlagt et udkast til rådskonklusioner, som opfordrer medlemsstaterne og Kommissionen til at indgå i et partnerskab baseret på konsultationer og videndeling. Målsætningen er, at partnerskaberne kan skabe grundlag for koordinerede indstillinger og handlinger over for tredjelande og i internationale fora på de områder, som strategien indbefatter.

Regeringen er enig i at styrke den internationale dimension af ERA.

Sagen har ikke tidligere været forelagt **Europaudvalget**.

FF 13. Forslag til Rådets forordning (EF) om EF- rammebestemmelser for en europæisk forskningsinfrastruktur (ERI) - KOM (2008) 467

- *Generel indstilling*
- *Forslaget er fremsat den 25. juli 2008 med hjemmel i TEF artikel 171 (om oprettelse af fællesforetagender) og skal vedtages af Rådet med kvalificeret flertal. Europa-Parlamentet skal høres.*

Forskningsministrene ventes på rådsmødet den 1.-2. december at fastlægge en generel indstilling om forslaget.

Forslaget har til formål at gøre det lettere for flere medlemsstater og lande, der er associeret EU's rammeprogram for forskning og udvikling, at oprette og drive forskningsanlæg af europæisk interesse i fællesskab. I den forbindelse oprettes en retlig ramme for etablering af europæiske forskningsinfrastrukturer (de såkaldte ERI'er).

De nærmere regler for ERI'er er bl.a.:

- en ERI er en juridisk person med fuld rets- og handleevne og anerkendt i alle medlemsstaterne
- en ERI betragtes som et internationalt organ eller en international organisation og er derfor fritaget for betaling af moms og punktafgifter, og dens indkøbsprocedurer er ikke omfattet af direktivet om offentlige indkøb
- en ERIU skal have mindst tre medlemsstater som deltagende medlemmer. Samtidig kan associerede lande, tredjelande og mellemstatslige organisationer deltage. Yderligere EU-lande kan når som helst opnå status som deltagere i en ERI på rimelige betingelser
- en ERI skal have vedtægtsmæssigt hjemsted på en deltagende landes område
- deltagernes finansielle ansvar for en ERI's gæld er principielt begrænset til deres respektive bidrag, men der er i vedtægterne mulighed for at træffe andre arrangementer
- Kommissionen sørger for den overordnede styring af de nye retlige rammer.

Ifølge forslaget oprettes ERI'er formelt ved en kommissionsafgørelse på grundlag af en ansøgning. Afgørelsen om oprettelse af en ERI vedtages i henhold til forordningen efter en komitéprocedure (rådgivningsproceduren).

Regeringen hilser forslaget velkommen. Det er regeringens umiddelbare vurdering, at etablering af en fælles juridisk ramme vil bidrage til en forenkling og tidsbesparelse ved etableringen af nye forskningsinfrastrukturer. Imidlertid finder regeringen, at henvisninger til moms- og afgiftsfritagelse for en ERI bør udgå fra forordningsteksten.

Forslaget har ikke tidligere været forelagt **Europaudvalget**.

14. Maritim forskningsstrategi - KOM (2008) 534

- Vedtagelse af rådskonklusioner

Forskningsministrene ventes på det kommende rådsmøde at vedtage rådskonklusioner vedrørende meddelelsen om en maritim forskningsstrategi.

Udarbejdelsen af en europæisk havforskningsstrategi for det marine og maritime område er et konkret initiativ i EU's havpolitik, som **har til formål at skabe vækst, beskæftigelse og bæredygtighed.**

Kommissionen fremlagde den 3. september 2008 en meddelelse, som udstikker rammerne for en europæisk havforskningsstrategi. I meddelelsen formuleres de to overordnede formål med strategien således:

1. **Adressere samarbejdet** gennem øget fokus på:
  - Kapacitetsopbygning (infrastruktur, uddannelse m.v.)
  - Integration af marine og maritime forskningsområder
  - Synergi mellem medlemsstater, regioner og industrielle sektorer
  - Internationalt forskningssamarbejde med lande uden for EU.
2. **Frembringe nye styringsmekanismer**, der sigter mod et "forum", baseret på fortløbende dialog mellem forskere, industrisektorer, beslutningstagere og den øvrige offentlighed.

Kommissionen beskriver endvidere sin koordinerende og kontrollerende rolle i implementeringen af strategien og indstiller til Rådet, at det:

- godkender de foreslåede metoder
- godkender de foreslåede mekanismer til marin og maritim styring
- forpligter sig til at implementere strategiens oplæg til handlinger, inden for deres respektive ansvarsområder.

Formandskabets udkast til rådskonklusioner opfordrer EU-landene til at koordinere deres nationale tilgange til det marine og maritime forskningsområde og at vurdere mulighederne for yderligere sammenlægning af ressourcer for at bidrage til udviklingen af infrastruktur i verdensklasse. Endvidere hilses Kommissionens intention om at etablere et forum velkommen. Endvidere fastslås, at Kommissionen i 2009 vil stille forslag om, at Østersøsamarbejdet BONUS (Joint Baltic Sea Research Programme) implementeres som et artikel 169-program under 7. rammeprogram for forskning.

Regeringen ser positivt på initiativet og finder det vigtigt, at der fokuseres på klima- og miljømæssige aspekter. Regeringen støtter, at der arbejdes for, at Kommissionen snarest muligt fremsætter forslag til BONUS-programmet under EF-traktatens artikel 169.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for **Europaudvalget**.

15. **Europæisk partnerskab for forskermobilitet - KOM(2008) 317**

- *Status for arbejdet*
- *Information ved Kommissionen og formandskabet*

Kommissionen og formandskabet forventes på rådsmødet (forskning) den 1.-2. december 2008 at gøre status for arbejdet om forskermobilitet.

Kommissionen fremlagde den 23. maj 2008 en meddelelse, som **har til formål at sætte gang i udviklingen af et partnerskab** mellem

medlemsstaterne og Kommissionen, som kan sikre, at Europa fremover råder over de nødvendige forskere, som skal EU-landene i stand til at konkurrere globalt.

Målet for Det Europæiske Forskningsrum (ERA) er at skabe en femte frihed i EU – fri bevægelighed for viden, så Europa bliver bedre i stand til at uddanne, fastholde og tiltrække de bedste forskningstalenter.

Det er Kommissionens hensigt, at partnerskabet skal forpligte medlemsstaterne til inden udgangen af 2010 at opnå hurtige, målelige fremskridt med henblik på, at:

- åbne for ansættelse af forskere, således at en åben, gennemsigtig og konkurrencebaseret rekruttering sikres på tværs af institutioner, sektorer og landegrænser,
- imødekomme mobile forskeres behov for social sikring og supplerende pensioner,
- tilbyde attraktive ansættelses- og arbejdsvilkår,
- styrke forskeres uddannelse, kvalifikationer og erfaringer.

Inden for hvert af disse fire nøgleområder foreslås i meddelelsen en række prioriterede aktioner.

Endelig opfordrer Kommissionen i meddelelsen medlemsstaterne til at understøtte disse fælles mål og foranstaltninger samt vedtage nationale handlingsplaner for deres gennemførelse senest i begyndelsen af 2009.

På rådsmødet i september 2008 støttede forskningsministrene op om Kommissionens forslag om at udvikle et handlingsorienteret partnerskab mellem medlemslandene og Kommissionen for at sikre, at de nødvendige forskere er til rådighed i Europa.

Der var enighed om, at der er behov for en afbalanceret strategi til sikring af, at forskere i hele EU får mulighed for at få den rette uddannelse og spændende karrierer, og at hindringerne for deres mobilitet fjernes. Partnerskabet skal således sikre tilslutning til mål og aktioner, som vurderes af afgørende betydning for i fællesskab at få sat skub i en række målrettede prioriterede aktioner på udvalgte nøgleområder.

Regeringen støtter initiativet.

Sagen blev forelagt **Europaudvalget** den 19. september 2008.

16. Meddelelse om Global Monitoring for Environment and Security (GMES)

– *Vedtagelse af rådskonklusioner*

Forskningsministrene ventes på det kommende rådsmøde at vedtage det fremlagte udkast til rådskonklusioner.

GMES (Global Monitoring for Environment and Security) er et fælles klima- og miljøovervågningsprogram, som har til formål at tilvejebringe vedvarende, pålidelige og rettidige data og tjenester relateret til miljø og sikkerhed med et omfang, der sikrer EU muligheden for selvstændigt at vurdere og håndtere sit politiske ansvar.

Kommissionen meddelelse, som er fremlagt den 12. november 2008, er et svar på en rådsresolution af 26. september 2008, hvori Kommissionen blev opfordret til at foreslå retningslinier for den fremtidige styring og finansiering af GMES inden årets udgang.

Meddelelsen skal forberede overgangen til den præ-operationelle fase i 2011, som skal finansieres både af forskningsmidler og andre offentlige budgetter.

Kommissionen vil til næste år foreslå oprettelsen af et nyt EU jordobservationsprogram tilegnet den operationelle finansiering af GMES. Meddelelsen skitserer en fremtidig partnerskabs-model, som går ud på at inddrage medlemslandene og paneuropæiske institutioner i både styringen og finansieringen af GMES.

Det fremlagte udkast til rådskonklusioner understreger bl.a., at:

- GMES et civilt system under civil kontrol og skal udformes på basis af civile behov
- der er behov for at etablere et EU program uden for forskningsbudgettet, der kan finansiere driften af GMES tjenesterne i den præ-operationelle og operationelle fase
- GMES skal implementeres som et partnerskab mellem EU og medlemslandene ifølge gængse regler og instrumenter.
- Partnerskabet skal bygge på frivillighed
- Medlemslandene skal sikres åben og lige gavn af GMES tjenesterne.
- Kommissionen skal i løbet af 2009 sammen med medlemslandene konkretisere finansieringsmodellen for GMES både op til og efter 2013.

Regeringen tilslutter dig udkastet til rådskonklusioner.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for **Europaudvalget**.

Med venlig hilsen

Thomas Fich (3611)